

Тарас Петруняк

У світі навколо нас можемо спостерігати, що не всі люди виконують свою роботу добросовісно, ставлячись до своїх обов'язків легковажно. Причини цього є різні: хтось лінується, інші вважають, що працювати є непрестижно чи принизливо. Водночас у християнській традиції простежується одностайна думка про те, що працювати – завдання, яке людина отримала від Бога при сотворенні світу (пор. Бт.1,28).

Апостол Павло у одному із своїх послань закликає: «Чи ви, отже, їсте, чи п'єте, чи що-небудь робите, усе робіть на славу Божу!» (Ідо Кор 10,31). Слова апостола народів є лише підтвердженням того, що будь-яка наша діяльність може бути спрямована на славу Божого імені. Подібною є думка св. Василія Великого, який каже, що «серед ручної роботи можемо часом і устами, а як не устами, то серцем хвалити Бога. Так будемо молитися серед праці і дякувати Богу, який дає рукам силу до праці, а розум просвічує своєю правдою».

У одному зі своїх аскетичних творів «великий стовп» Східної Церкви Василій Великий пише: «У кожному ділі, хоч би здавалося марне, бережися пересади і легковаження, усе роби, немов на Божих очах». Якщо б кожен з нас виконував свою працю немовби «на Божих очах», у суспільстві панувала б взаємодовіра та взаємоповага.

Серед людей панують різні погляди та трактування праці: хтось нарікає, а хтось працюю прославляє Господа. Святий Паїсій Святогорець, старець з Афону, відповідаючи на запитання про працю, каже наступне: «Праця – це благословення, це дар Божий. Вона відновлює тіло і освіжає розум. Якщо б Господь не дав людині праці, то людина б покрилася пліснявою».

Никодим Святогорець закликає людину взяти приклад від Господа нашого Ісуса Христа. Багато уваги у своїх повчаннях святий Никодим акцентує на тому, що ми повинні працювати за прикладом Христа, який важко трудився біля Йосифа, а згодом після нього і сам працював теслею. Напрошується запитання: для чого Христові потрібно було працювати? Невже Він, як Божий Син, не міг забезпечити себе та близьких? Святець відповідає: «Це Він робив для того, щоб показати дві речі: перше – дати всім приклад не сидіти без діла, друге – власним прикладом навчити не нехтувати жодним ремеслом, хоч би й було воно найнижчим». Кожному з нас, напевно, важко уявити, як Христос міг бути простим теслею, тяжко працюючи над обробкою дерева. Про це вже згаданий святий Никодим каже наступне: «Направду, дивно було б бачити Його – Того, що тримає у своїй долоні весь світ – як Він встає зранку, бере корзину з інструментами та йде у різні будинки. Той, який своїм Духом живить все живе – не лише тварин, але і рослин, і наповнює все всяким благом, – трудиться зранку до вечора заради заробітку. Людський розум не в силі вмістити це!».

В нашому світі існує безліч професій: хтось працює лікарем, інший пожежником, хтось сантехніком і т.д. Кожна професія є потрібною, адже призначена для того, щоб служити ближньому. Варто пам'ятати, що Господь не дивиться на нашу професію. На жаль, часто можна зустріти випадки, коли людина, яка має більш шановану в суспільстві професію, вивищується над іншими. Святий Паїсій Святогорець, знаючи про ці проблеми серед людей, навчав своїх учнів: «Чим би людина не займалася: чистить котли, миє каструлі чи копає землю, – вона повинна радуватися. Хтось чистить каналізацію, тому що іншої роботи не може знайти. Хіба він не людина? Хіба він не образ Божий? Професія не робить людину людиною». Слова святого насправді є важливими та актуальними для кожного з нас, адже ми так часто осуджуємо інших. Важливою річчю, яку хотів донести святий Паїсій, є те, щоб ми навчилися в кожній людині побачити образ Божий, незважаючи на професію чи діяльність людини.

Інколи у нас виникає певне знеохочення, лінь, пошук безлічі виправдань не виконати покладені на нас обов'язки, відкласти їх «на потім». Інструментом боротьби проти ліні є фізична праця. Тут важливим є визначити та встановити цілі на тиждень, місяць чи рік, і поступово, крок за кроком, розпочинати дії. До цього закликав і святий Августин: «Подбай про те, щоб робити все по порядку, і порядок подбає про тебе».

Святий Іван-Павло II у одній зі своїх енциклік, присвяченій людській праці, слова Святого Письма «в поті лица твого їстимеш хліб твій» (пор. Бут 3,19-20) трактує наступним чином: «Слова ці говорять про труд, іноді про дуже важкий труд, що відтоді супроводить людську працю, однак вони не змінюють того факту, що праця — це дорога, на якій

людина здійснює властиве собі "панування" у видимому світі, "підпорядковуючи собі землю". А труд отой є загальновідомим фактом, бо загал його на собі зазнає. Знають про нього не тільки селяни, що довгі дні порають землю, яка іноді родить "терня і будяки", але також гірники в копальнях чи каменеломнях, металурги при своїх високих печах; люди працюють при спорудах і конструкціях іноді в загрозі каліцтва чи втрати життя. Знають лікарі й медсестри, що день і ніч піклуються хворими. Знають усі робітники; а що праця є загальним званням, то знають її усі люди».

Підсумовуючи, можемо бути певними, що будь-яка людська праця, якщо виконується «на совість», є милою в Божих очах. Працюючи в поті чола, не нарікаймо на Бога, на людей, на обставини, а виконуймо свою діяльність на Божу славу. Коли ж лінь все-таки візьме гору над нами, застосуймо принцип з книги Приповідок: «Іди, ледащо, до мурашки; приглянься до її звичаїв, будь розумним. Нема в неї ні начальства, ні назирателя, ані вождя, - і літом вона хліб собі готує, у жнива збирає корм свій» (Прип 6. 6-8).

Тарас ПЕТРУНЯК, Святі та угодники Божі про працю: “Усе роби, немов на Божих очах” // СЛОВО №3 (83), вересень-листопад 2020